

The Impact of Creative Art Activities on basic line writing ability among students with intellectual disabilities at Regional Special Education Center 4, Trang

Phenprapha Lanwong^{1*} and Alongkorn Ausawasowan²

¹ M.ED. Curriculum and Learning Management Innovation, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

² Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: phenpra_pha@hotmail.co.th

ABSTRACT

This article aimed to (1) examine the writing baseline abilities of students with intellectual disabilities by comparing their performance before and after implementing creative art activities, and (2) assess the satisfaction levels of students with intellectual disabilities who participated in learning sessions structured around creative art activities. The research sample group consisted to six students with intellectual disabilities in the preschool level of Regional Special Education Center 4, Trang. The research instruments included (1) a creative art activity learning plan, (2) a basic line writing ability test, and (3) a student satisfaction assessment form for learning management. The statistics used to analyze data were mean, standard deviation, the Wilcoxon signed rank test, and interpretation according to the given criteria. The findings of the study revealed that: 1) Students with intellectual disabilities demonstrated significantly improved writing abilities after participating in creative arts activities compared to their baseline performance the intervention, with statistical significance at the .05 level 2) Students with intellectual disabilities reported high level of satisfaction with learning to write basic lines through creative art activities.

Keywords: Students with Intellectual Disabilities, Basic Line Writing Ability, Creative Art Activities

ผลใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง

เพ็ญประภา หลานวงษ์^{1*} และ อลงกรณ์ อัสวโสวรรณ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: phenpra_pha@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และ (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นเตรียมความพร้อม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ (2) แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน (3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย Wilcoxon Signed-Rank Test ค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเส้นพื้นฐานโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน, กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 กำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการให้ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการตลอดชีวิต รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการศึกษาอื่น ๆ โดยสามารถเลือกบริการและรูปแบบการศึกษาให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการเฉพาะบุคคล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรังมีบทบาทในการจัดและสนับสนุนการศึกษาในลักษณะของการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) สำหรับเด็กพิการทั้ง 9 ประเภทตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 ได้แก่ ความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา ร่างกายหรือการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ การพูดและภาษา พฤติกรรมหรืออารมณ์ ออทิสติก และพิการซ้อน โดยจัดการศึกษาภายใต้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2565 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กพิการตามศักยภาพและความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง, 2565)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ บุคคลที่มีข้อจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน มีความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากร ในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งทักษะการ

สื่อความหมายเป็น 1 ใน 10 ทักษะที่กล่าวมา มีความสำคัญต่อผู้เรียนมาก การเขียนเป็นการสื่อความหมายทางหนึ่ง ซึ่งการเปลี่ยนความคิดออกมาเป็นภาษาสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจไม่ใช่เรื่องง่าย และผู้เรียนจะพยายามทำสิ่งที่ยากนี้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนรู้สึกอยากจะทำ รู้สึกว่าสิ่งที่ท้าทายให้ลงมือเขียนออกมา (ศิรินันท์ จัยมอด, 2562) ส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยส่วนมาจะมีปัญหาในการเขียน เป็นเหตุมาจากข้อจำกัดทางภาษา

ทักษะการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและถ่ายทอดความคิดที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในทุกวิชา โดยการเขียนช่วยในการถ่ายทอดความรู้ และการขาดทักษะนี้อาจทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ยาก การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรเริ่มจากการฝึกขีดเขียนอย่างอิสระ เช่น การวาดภาพ โดยใช้เส้นประเป็นแนวทางในการเขียน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อกลไกสมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ตัวอักษรมีความพร้อม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) การจัดกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนจึงควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนากล้ามเนื้อมือและความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือผ่านการลากเส้น การวาดภาพ และการจับดินสอ โดยเด็กเริ่มขีดเขียนตั้งแต่อายุ 18 เดือน จนถึงประมาณ 4 หรือ 5 ปี การสร้างประสบการณ์การเขียนควรเริ่มด้วยการใช้วัสดุที่เหมาะสม เช่น สีแท่งและกระดาษขนาดใหญ่ เพื่อกระตุ้นความสนใจในการเขียน การพัฒนาทักษะการเขียนจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญต่อการพัฒนาการทางภาษา ซึ่งครูผู้สอนต้องเข้าใจพัฒนาการและความพร้อมของเด็กแต่ละคน รวมถึงหลักการและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กสามารถฝึกฝนทักษะนี้ได้อย่างเต็มศักยภาพ (ศิรินันท์ จัยมอด, 2562)

กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การลากเส้น การละเลงสี การปั้น การเล่นบล็อก และการวาดภาพ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กให้แข็งแรงและมีความคล่องแคล่วในการเขียน (อุไรวรรณ มาตมุงคุณ, 2554) โดยตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ตั้งแต่อายุ 3-4 ปี ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้เด็กทำงานอย่างมีระบบและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับสายตาอย่างมีประสิทธิภาพ (ประนิตดา รัตนไตรมาส, 2557) การพัฒนาความสามารถในการเขียนจึงต้องอาศัยความพร้อมและการฝึกฝนกล้ามเนื้อมือ รวมถึงการเคลื่อนไหวที่มั่นคงและการรับรู้ของมือและนิ้ว ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเขียน (ศิรินันท์ จัยมอด, 2562)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนและหลังการได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวและวัดผลหลังการทดลอง (One-Shot Case Study) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นเตรียมความพร้อม และมีปัญหาในการเขียนเส้นพื้นฐาน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง จำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

โดยมีเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกดังนี้

- 1.1 จากการประเมินความสามารถพื้นฐาน พบว่า นักเรียนมีปัญหาในการเขียนเส้นพื้นฐาน
- 1.2 จากการวินิจฉัยจากแพทย์ พบว่า มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 1.3 กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นเตรียมความพร้อม

- 1.4 ขอความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองเพื่อให้ความร่วมมืออนุญาตให้เป็นตัวอย่างในการทำวิจัย
- 1.5 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยเต็มเวลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เรื่องเส้นพื้นฐาน จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง และมีผลการประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.67 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75

2.2 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน มีผลตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.68 - 1.00

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มี 3 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานหลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียน

3.2 ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในระดับมาก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบประเมินความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที

4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จำนวน 5 แผน รวม 10 ชั่วโมง ซึ่งไม่นับรวมเวลาในการวัดความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานหลังเรียน

4.3 วัดความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานหลังเรียนกับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบวัดความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน ใช้เวลาในการทำแบบวัด 60 นาที

4.4 ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนร่วมชั้นเรียน เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนตามเกณฑ์ของแบบประเมินความพึงพอใจ

4.5 นำข้อมูลที่ได้จากการวัดความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน คำนวณจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ด้วยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

5.2 วิเคราะห์ความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) มาตรฐาน (Standard Deviation) และเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างตา กับมือ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเตรียมความพร้อมในการเขียน โดยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ของการวิจัยในครั้งนี้ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการทดสอบ		N	M.	S.D.	D	Z	Sig.
เส้นขีดขึ้น	ก่อนเรียน	6	1.666	.516	2.667	2.232*	.026
	หลังเรียน	6	4.333	.516			
เส้นขีดลง	ก่อนเรียน	6	1.833	.408	3.000	2.264*	.024
	หลังเรียน	6	4.833	.408			
เส้นแนวนอน	ก่อนเรียน	6	1.666	.516	2.500	2.251*	.024
	หลังเรียน	6	4.166	.408			
เส้นโค้ง	ก่อนเรียน	6	1.833	.408	1.833	2.232*	.026
	หลังเรียน	6	3.666	.516			
เส้นวงกลม	ก่อนเรียน	6	1.833	.408	1.833	2.232*	.026
	หลังเรียน	6	3.666	.516			
รวม	ก่อนเรียน	6	1.766	.265	2.367	2.207*	.027
	หลังเรียน	6	4.133	.372			

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์มีผลคะแนนการทดสอบความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกรายการการทดสอบ โดยก่อนเรียนผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 1.766 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.265 คิดเป็นร้อยละ 35.32 และหลังเรียนผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดเท่ากับ 4.133 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.372 คิดเป็นร้อยละ 82.66

2. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์

ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเส้นพื้นฐานโดยใช้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 0.45) เรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยตามลำดับได้แก่ พบว่า ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ตามที่กำหนด ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานและ ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 2.83$, S.D. = 0.41) รองลงมาคือ

ผู้เรียนแสดงออกถึงความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผู้เรียนมีสมาธิและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($M = 2.67$, $S.D. = 0.52$) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ข้อ	รายการประเมิน	M.	S.D.	แปลผล
1	ผู้เรียนแสดงออกถึงความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม	2.67	0.52	พึงพอใจมาก
2	ผู้เรียนมีสมาธิและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม	2.67	0.52	พึงพอใจมาก
3	ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ตามที่กำหนด	2.83	0.41	พึงพอใจมาก
4	ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐาน	2.83	0.41	พึงพอใจมาก
5	ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน	2.83	0.41	พึงพอใจมาก
	เฉลี่ยรวม	2.77	0.45	พึงพอใจมาก

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า หลังจากการได้รับการพัฒนาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีคะแนนความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานตามที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ทั้งนี้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริมให้เกิดการเตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อให้เกิดความแข็งแรง ส่งผลให้สามารถเขียนเส้นพื้นฐานที่กำหนดได้ ซึ่งสอดคล้องกับ นริสา เส้นหลี่หมั่น (2564) พบว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม โดยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิเซล ประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ การปั้น การฉีกปะกระดาษ การพับกระดาษ การพิมพ์ภาพ การวาดภาพด้วยลายนิ้วมือ และการร้อยลูกปัด ซึ่งส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อ ฝ่ามือ ข้อนิ้วมือ ส่งผลให้กล้ามเนื้อมีความแข็งแรง มีความคล่องแคล่ว สามารถช่วยเหลือตนเองและสามารถบังคับนิ้วมือข้อมือในการหยิบจับวัตถุหรือสิ่งของได้ เช่น การใส่-ถอดเสื้อ ติดกระดุม รูดซิป การแปรงฟัน ผูกเชือกกรองเท้า รวมไปถึงการเขียนหนังสือ และยังสอดคล้องกับ ศิริพันธ์ จัยมอด (2562) ที่พบว่า ความสามารถในการลากเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชั้นเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชุมพร หลังการใช้เทคนิคการใช้รหัสสีร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในภาพรวมมีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 2.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.08 และความสามารถในการลากเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หลังใช้เทคนิคการใช้รหัสสีร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในภาพรวม สูงขึ้นจากก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = .024$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับ ประนิตดา รัตนไตรมาส (2557) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมที่มีต่อการพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างจัดกิจกรรม มีพัฒนาการด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสอดคล้องกับ สุกัญญา ชะวาเชตร (2565) พบว่า ผลคะแนนความสามารถการเขียนเส้นพื้นฐานพยัญชนะไทยทั้ง 13 เส้นหลังใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการทำงานเป็นฐานอยู่ในระดับดี และผลคะแนนการเขียนเส้นพื้นฐานพยัญชนะไทย 13 เส้นก่อนใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการทำงานเป็นฐานอยู่ในระดับปรับปรุง ซึ่งผลความสามารถการเขียนเส้นพื้นฐานหลังการใช้ชุดกิจกรรมการทำงานเป็นฐานสูงขึ้น

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการเขียนเส้นพื้นฐานโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยครูผู้สอนร่วมจะสังเกตผู้เรียนทั้งหมด ได้ข้อสังเกตว่า ผู้เรียนทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ตามที่กำหนด ผู้เรียนแสดงออกถึงความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานและผู้เรียน

ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน และผู้เรียนแสดงออกถึงความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผู้เรียนมีสมาธิและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรม ส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ นริสา เส้นหลิมัน (2564) พบว่า ความพึงพอใจของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิเซลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 จากการสังเกตพบว่าในระหว่างการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิเซล ด้านการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ผู้เรียน สามารถทำกิจกรรมได้อย่างสนุกสนาน มีความสุข มีความตั้งใจและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม มีความมั่นใจในการหยิบจับสิ่งของมากขึ้น เนื่องจากผู้เรียนได้ฝึกการปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้น ให้กำลังใจ และชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนตามเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องการ ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีผลการแสดง ความก้าวหน้าในการทำกิจกรรมเป็นระยะ ๆ และทำท่ายให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และเมื่อผู้เรียนใช้ความพยายามระดับหนึ่ง จะทำให้เกิดความสำเร็จ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ได้ค้นพบข้อจำกัดในเรื่องของการควบคุมผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนจะต้องอาศัยเทคนิคการสอนและวิธีการกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนมาเสริมตลอดการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้รูปแบบของการปฏิบัติกิจกรรมเป็นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ทำให้การดูแลนักเรียนอาจจะไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่คาดหวัง จำเป็นจะต้องมีครูช่วยสอนเพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและเก็บข้อมูลของนักเรียนระหว่างที่ปฏิบัติกิจกรรม รวมไปถึงการทดสอบที่จะต้องมีการคอยช่วยเหลือในอธิบายขั้นตอนการทดสอบการเขียนเส้นพื้นฐานที่กำหนดให้กับนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ คือ การพัฒนาความสามารถทางการเขียนของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในเรื่องของความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การประสานสัมพันธ์กันระหว่างตาและมือ นอกจากนี้การฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมจะต้องมีการแบ่งกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมตามช่วงความสนใจของผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

ผลการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง สรุปได้ดังนี้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือร้อยละ 80 และมีผลคะแนนการเขียนเส้นพื้นฐาน เมื่อพิจารณาคะแนนรายบุคคล พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานสูงขึ้น ส่วนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมศิลปะที่หลากหลายและสัมพันธ์กับการเขียนเส้นพื้นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนเส้นพื้นฐานด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สามารถนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่นอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ รวมไปถึงผู้เรียนที่มีความบกพร่องในด้านอื่น ๆ ที่ต้องได้รับการพัฒนาในด้านการเขียนเส้นพื้นฐาน

1.2 การส่งเสริมพัฒนาการด้านการเขียนควรได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ จึงควรมีการบูรณาการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อเมื่อร่วมกับการเขียนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ครูผู้สอนที่มีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนจะต้องมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยตนเอง และมีการเสริมแรงให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านการเขียนเส้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1.-พรบ.-การจัดการศึกษา-ฉ1-.pdf>.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- นริสา เส้นหลิมัน. (2564). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิเซล (Gesell) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเครือข่ายที่ 3 ศูนย์การศึกษาพิเศษ. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- ประนัตตา รัตนไตรมาส. (2557). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเนื่องที่มีต่อการพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ศิรินันท์ จัยมอด. (2562). การศึกษาความสามารถในการลากเส้นพื้นฐานของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นเตรียมความพร้อม ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชุมพร โดยใช้เทคนิคการใช้รหัสสีร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต).
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง พุทธศักราช 2565. ตรัง: ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. สืบค้นจาก <https://ops.moe.go.th/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A-%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3/>.
- สุกัญญา ชะวาเขตร. (2565). การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการทำงานเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเส้นพื้นฐานสำหรับเด็กพิการซ้อนระดับประถมศึกษา. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- อุไรวรรณ มาตมุงคุณ. (2554). พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะจากงานกระดาษ. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).